

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 6. Præfertur sententia negans, & respondetur argumentis oppositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

termini, exigunt esse ab æterno, & contraria productio, si esset possibilis, violenta illis foret. Quæ admodum etiam violentum foret animali produci in statu senili. Nam privatio status antecedens, saltem perfecti, esset illi contranaturalis: quippe contra naturalem appetitum propriam perfectionis. Consequens autem absurdum videtur. Nam alioquin aut Deus produxerit huiusmodi creaturas ab æterno, quod contra fidem est: aut violenter cum illis egerit, privando æterna existentiam, contra naturalem ipsarum existentiam: quod à suavi Dei providentia videtur alienum.

47. *Respondeo primò negando paritatem.* Tale enim creaturæ exigentes esse ab æterno, exigent quoque durare semper à parte post. Longè autem maior perfectio est exigentia talis, quàm exigentia solùm perseverandi postea productione. Quare licet creatura non foret capax prioris exigentiæ: non sequitur fore incapacem posterioris, longè imperferentis.

Respondeo secundò non apertè implicare tale genus creaturarum esse possibile. Ac supposito quod Angelus verb. grat. poterit creari ab æterno: non videtur quare non potuerit illi concreari actus supernaturalis, enuncians Angelum illum, & quicquid est in illo, esse ab æterno. Qui actus, cum naturaliter sit verus, & de se enunciaret se æternum esse, sicut naturaliter æternus, ita ut ab intrinseco illi repugnaret incipere vel desinere. Neque videtur ratio superius allata. Nam quemadmodum Deus alia quædam, propter fines bonos, non constituit in statu naturali, sed contra ipsorum existentiam: cuiusmodi est quod omnes terre partes extingui non aequè distent à genero: quod quæ aqua terre circumfusa non sit, sed partim lucis, & partim tenebrarum locis inclusa, partim etiam supra cælos, hoc est, supra firmamentum suspensa, ut habetur in Genesi cap. I. v. 6. & 7. & clarius psal. 148. v. 4. & Daniel. 3. v. 60. ubi apertè distinguuntur aquæ illæ supra cælos, à nubibus, de quibus postea fit mentio v. 73. sic etiam potuit Deus naturali talium creaturarum inclinationi vel exigentiæ non obsequi.

SECTIO VI.

Probatur sententiæ negans, & respondetur argumentis oppositis.

48. *His non obstantibus, partem negantem præferendam censeo, quàm sequitur Vaso, disp. 182. cap. 2. Post Bonavent. in 1. dist. 8. prima parte distinctionis art. 2. quest. 2. & Gabr. in 2. dist. 2. quest. 1. art. 2. conclusi. 6. qui hoc ut mini-*

um docent, cum dicunt Angelos ex natura sua non determinare sed maiorem dationem, quàm res aliæ: sed ex puro Dei beneplacito provenire quòd durent in æternum. Quæquam excedunt & falluntur, si putant parèem omnino esse rationem Angelorum, aut animæ rationalis, & aliorum rerum, quæ in rebus ipsis naturalibus habent causas suæ corruptionis aut destructionis.

Moveor autem ad ita sentiendum, non tantis rationibus, in quibus magnam vim faciunt Recentiores quidam: parum enim momenti habere mihi videntur, & gratis multa supponere, quàm autoritate sextæ Synodi Generalis, & sanctorum Patrum, quibus non potest facile satisfieri ab assertoribus contrariæ sententiæ. Nam in VI. Synodo Generali act. 11. in Epist. Sophronij, quæ approbatur act. 13. sic dicitur: *Angeli immortales perseverant, non naturam revera incorruptam, propriam immortalitatem habentes essentialiter: sed gratiam à Deo sortiti sunt, quæ immortalitatem largiuntur, & in corruptionem eis promittit.* Similimodo Cyrillus Alexand. lib. 8. Theofauri cap. 2. *Angelus, inquit, immortalis quædam res est, propter voluntatem & gratiam salutatoris.* Et, *solum Deus propriè immortalis est, quia naturaliter id habet, cætera per gratiam, sicut creaturæ, id est, vitæ creaturæ.* B. Damasc. lib. 2. de fide cap. 3. *Immortalis, inquit, est Angelus, non naturâ sed gratiâ.* Si autem Angelis naturaliter debita esset immortalitas, ita ut non possent destrui à Deo, nisi vim faciente ipsorum naturæ, & aliquid naturaliter ipsis debitum negante, ut si ignem privaret calore, aut concursu debito ad calefaciendum: non posset verè dici Angelos non esse immortales naturâ, sed gratiâ. Sicut non posset verè dici ignem non esse calidum aut calefactivum naturâ, sed gratiâ. Quod enim est tale naturali debito, vel exigentiâ, est tale natura sua: quia naturalis exigentia nihil est aliud, quàm ipsa natura.

Neque satisfacit quod responsum fuit num. 40. gratiæ nomine intelligi influxum Dei necessarium ut Angelus in esse perseveret, qui influxus dicitur gratia latè, eo sensu quòd donum creationis appellatur gratia, & docent Patres Concilij Africani apud Sanctum Augustinum epist. 95. Nam donum creationis non vocatur gratia à Patribus illis, nisi, quatenus gratis datum fuit, nullis ex parte nostræ precedentibus meritis, vel crearentur: sic enim ipsi loquuntur. *Et si non quadam improbanda ratione dicitur gratia Dei, quæ creati sumus, ut non nihil essimus &c.* Et paulò post: *Vnde & ista gratia dici potest, quia non præcedentium aliquorum operum meritis, sed gratuita Dei bonitate donata est.* Id est, non precedente titulo aliquo meriti, vel naturali debito: sic enim non esset ex purè gratuita Dei bonitate. Quare similiter immortalitas Angelorum

dicitur gratia eo sensu, quo Patres Africa- ni gratia nomen extendunt ad donum crea- tionis: debet eorum perseverantia in perpetuum non esse ex debito naturali, sed ex gra- tuita Dei bonitate, cuius dona sunt sine po- nentia, quique non admittit esse, quod semel dedit, nisi causa secundae id exigant.

51. Dices, non tantum creationem ipsam, sed etiam alia naturalia, quae ipsam conse- quuntur ex debito naturali, posse vocari gratiam, in radice: ratione scilicet ipsius creationis, quae nullo titulo debita erat, fuitque pure gratis donata. Quemadmo- dum vita aeterna, quamvis debita meritis, vocatur gratia Rom. 6. ratione primae vo- cationis, quae fuit pure gratuita.

Respondeo ita esse, sed id non suffi- cere ut conservatio, seu perseverantia & immortalitas Angelorum, dicatur simplici- ter esse per gratiam, & non per naturam, sicut dicitur à Concilio & Patribus supra citatis. Quemadmodum non bene diceretur vitam aeternam, non dante merito, sed ex gratia: aut hominem ratiocinari, loqui, ambulare, per gratiam non per naturam: vel ignem non calefacere, & solem non illuminare per naturam, sed per gratiam: quae & simi- lia à nullo Concilio vel Theologo dicuntur, & sunt aperte falsa: quia quod est ex debito & exigentia naturali, non potest vere dici non esse à natura: licet ut sit, requiratur Dei influxus, aut concursus naturaliter debitus.

52. Ad primum autem argumentum con- trariae sententiae. Respondeo sensum Con- cilio Lateran. & Cyrilli Alexandr. locis ci- tatis esse illum, quem diximus num. 35. An- gelos scilicet & animas rationales esse naturā suā immortales respectu causarum natura- lium, à quibus destrui non possunt; & res- pectu potentiae Dei ordinariae, non operan- tis nisi secundum exigentiam causarum se- cundarum: licet non habeant aliam necessi- tatem intrinsecam, aut exigentiam naturalem, ut perpetuo sint: neque sint naturā suā incor- ruptibiles respectu potentiae absolutae, ita ut exigant naturā suā & ab intrinseco semper esse, sicutque ad hoc ita determinati, ut Deus aliter faciens, violentiam inferat: sicut si ig- nem calore privaret, aut causam secundam concursu debito, ut voluit Aduersarij. Hanc esse mentem Cyrilli patet: quia eodem ca- pite, post verba in objectione relata, addit, solum Deum esse proprie immortalē quia naturaliter id habet: cetera per gratiam, quia sunt creaturae. Quibus scilicet non ma- gis debetur naturaliter conservatio, quam creatio. De Concilio vero Lateran. idem li- quet: tum quia affirmat suam definitionem de immortalitate animae, manifeste con- stare ex Evangelio, cum Dominus ait, Ani- mam autem non possunt occidere &c. Quae, & alia Scripturae verba ibidem allata, non aliud dicunt, quam non posse animas ratio- nales vi causarum naturalium periri. Er- go signum manifestum est Concilium non aliud intendere. Tum etiam quia dicitur

dem oppositum esse vnum ex perniciosis er- roribus à fidelibus semper expolis. At er- ror quidem perniciosus est, & à fidelibus semper expolis, dicere quod animae ratio- nales possint vi causarum naturalium in- teriri: ut corpora. Non autem dicere quod perpetuo perseverent per continuū beneficium Dei, conservantis res à se crea- tas, quamdiu causa naturales non exigunt oppositum: atque ita in perpetuum ani- mas conservantis; quia nulla causa na- turalis, quae interitum illis affere possit, aut quae illum exigat, siue dispositio, siue formaliter, aut alio modo.

Ad secundum, Respondeo Damascen- num, & alios Patres ibi citatos, sumere, *immortalis*, eo sensu, quo iam expressimus. Alioqui enim Damascenus sibi con- tradiceret. Quippe qui lib. 2. de fide cap. 3. di- scerte sic affirmat: *Immortalis est Angelus, non natura, sed gratia.* Adde Suarem, præcipuum ex Aduersarijs, hoc ipsum af- firmare tom. 1. in 1. 2. tract. de Beatit. disp. 14. sect. 2. num. 4. ubi ait: *Creatum non posse alia ratione dici incorruptibilem & perpetuam, nisi quia neque habet con- trarium, neque aliquod principium intra- secum corruptionis, & consequenter neque extrinsecum creatum: sed solum potest desi- nere esse per suspensionem divini influxus.*

Ad tertium Dico, Si illa perfectio pos- sibilis est connaturaliter alicui substantiae creabili: non tamen Angelis convenire, ut docent VI. Synodus Generalis, & Pa- tres citati num. 49. Omnino autem excellen- ter perfecta esse debet illa substantia, quae haberet influxum divinum tam necessariū sibi connexum. Ex eo enim colligimus substantiam divinam, & personalitates di- uinas, esse perfectissimas, quia existunt absoluta necessitate. Post illam vero ne- cessitate existendi, quae nequit creaturae con- venire, non possumus aliam enjigere formam concipere, quam eam per quam aliqua ita esse intelligatur, ut debitum fuerit in Deo, vi naturae illius, ad illud producen- dum, aut ad perpetuo conservandum, postquam productum est. Ergo ex ea col- ligere debemus, tantam esse illius substan- tiae perfectionem, ut inter substantias crea- biles teneat ordinem excellentissimum. At Angeli non sunt tanta perfectionis: quippe qui paulo magis ab hominibus distant, ut dicitur psal. 8. v. 6. multoque minus animae rationales, quae sunt naturaliter An- gelis inferiores, ut ex eodem loco colligi- tur, & necesse diffictur.

Alia vero est ratio de animalibus; quae non nisi lapsu aliquo temporis assequi pos- sunt substantialem suam perfectionem naturalem, quam naturaliter appetunt: & alia de Angelis, quae ab initio perfecti sunt substantialiter, & non egent aeternitate à parte post, ut assequantur perfectiones ac- cidentales sibi naturaliter debitas. Quod si dicas naturalem, esse Angelis aliquam beati-

53. Explican- tur Patres citati in contrariis.

Suat.

Substantia creata quae caret seipso esse perfectissimum esset.

54. Differen- tia inter Angelos & animalia.

Lateran.

tudines, quam assequi non possunt sine perpetuitate essendi: alioquin enim quiescere non possunt, & ubi non est quies, non est beatitudo. Respondeo beatitudinem naturalem Angelorum in eo consistere, quod quamdiu existunt Dei beneficio, exerceant rectissimas operationes, præsertim circa Deum cognoscendum & amandum, debentque in eo rationabiliter quiescere. Neque plus postulat appetitus eorum naturalis, nec eorum appetitu plus desiderare possint: quemadmodum hominibus est facile desiderare ut vita corpora nunquam finiat. Verùm beatitudo naturalis non postulat, ut satiatur appetitus quilibet efficitur, etiam irrationalis: & sufficit homini, si sit beatus et homo, ut rectè ait Aristot. lib. 1. Ethic. cap. 10. Haberet verò Angelus in quo quiesceret naturaliter, scilicet suam substantiam à nullo agente naturali posse interiri, & Deum nihil perimere, nisi iuxta exigentiam causam naturalem: adeoque se in perpetuum à Deo conservatum iri. Naturalis enim Dei providentia, circa seipsum & alia creata, non est Angelis ignota.

Aristot.

SECTIO VII.

De numero Angelorum.

55. Angelorum numerus valde magnus.

55. **E**ssent plures Angelos, & quidem maximo numero, testatur sacra litera: Daniel. 7. Millia millium ministrabant ei, & decies milia centena milia assistebant ei. Apocal. 5. Audiui vocem Angelorum multorum, & erat numerus eorum millia millium: Siue, ut est in textu Græco, quædam quæ singulæ continent decies milia centena millia millium. Iob. 25. Nunquid si numerus militum eius? Et ad Hebr. 1. Assistebat multorum millium Angelorum frequentiam. Et quidem valde conueniens fuit creati Angelos maximo numero. Tam ut Deus liberalissimè perfectioribus creaturis se communicaret: tum etiam ut omnipotentiam suam magis ostenderet, tot simul spiritus, tamque nobiles, unico instanti creatos: tum denique ad maiorem aule sue celestis maiestatem, & ad ipsius gloriam, quia in multitudine populi dignitas Regis, & in paucitate plebis ignominia Principis, Proverb. 14. v. 28.

56. Incertum est quævis sit.

56. **Q**uævis autem sit ille numerus incertum est, quia nec Scriptura, nec aliud quidquam certò & præcisè id docet. Quod ut ostendam, suppono dupliciter inquiri posse, quævis sit numerus Angelorum. Primò absolute & præcisè. Secundò comparatiuè, puta sit maior tota multitudine hominum, vel etiam quantum substantiarum corporarum? Hoc supposito, & reiecto errore Aristotelis 12. Metaphys. tex. 48. existimantis Angelos esse tantum 47, quot scilicet ad varios motus corpo-

Aristot.

rum celestium necessarios esse putaret: quasi verò Angeli fuerint tantum creati propter motum cælorum; & bonum rerum inferiorum: ac non potius per se expetiti, ut creaturæ nobilissimæ, & ad Deum glorificandum, laudandum, & colendum altissimæ, multò magis quam homines, cæli, & alia corpora: Hoc inquam errore reiecto, certum est Angelorum numerum, qui ut cõstat ex citatis Scripturæ locis longè maior est, non posse absolute & præcisè à nobis designari. Scriptura enim, verbis supra relatis, cum certum ponit numerum Angelorum, non loquitur de omnibus, bonis quæ ac malis: & determinatum numerum ponit pro indeterminato. Et interpretes, & sancti Patres ibidem agnoscunt. Alia verò traditio certa nulla profertur. Sed ipsi Patres antiquissimi, ut Dionys. cap. 14. de cælesti Hierarch. Ireneus lib. 2. cap. 6. & alij, fatentur numerum illum ignotum nobis esse præcisè: imò non magnū esse, ut respectu nostri innumerabilem existimari possit.

Comparatiuè autem loquendo sunt qui putent Angelos nonaginta nouem partibus superare totam multitudinem hominum: propter parabolam de centum ouibus Luc. 15. Verùm ibidè additur alia parabola drachmarum decem: unde ali' colligit superare tantum partibus nouem. Et quidem S. Basilius lib. 4. reuel. cap. 11. reuelatum sibi fuisse affirmat: Deum creasse Angelos decem minimū, & amplius, plures quam homines. Sed nequillæ reuelatio certa est: neque ipsa cum dicit, plus quàm decem Angelos inueniri pro vnoquoque homine, designat præcisè excessum. Neque etiam ex parabolis allatus certò colligi potest. Nam ibi numerus certus, sicut & alibi sapius, ponitur pro incerto. Et aliò spectat vtraque parabola, nimirum ad significandum Christi affectum tantum esse, ut vel vnum hominem à grege errandum, relicto alijs nonaginta nouem, quæsiturus sit. Vel ut ait August. lib. 2. q. euangelic. quæst. 32. quod Christus homines superbos, & potentes, & sapientes sæculi, multò plures despexerit. Aut nõ fuisse futurum completum statum Beatorum, & gaudium Christi plenum, nisi omnis natura humanæ deperdita, ad numerum illum reuocaretur & restituta, ut alij quidam interpretantur. Ex quibus expositionibus prima magis placet. Et quæuis non improbabili hæc ad Angelos referatur à Greg. Magno, Theophyl. & alijs: potest tamè inter naturas, nõ inter indiuidua fieri cõparatio. Quare excessus ille determinatus vnde quævis incertus est.

Alij contra, putant maiorem esse numerum hominum, quàm Angelorum. Quod sic colligunt: Homines saluandi tot sunt, quot Angeli mali: quia tot erunt beati homines, quot ceciderunt Angeli, ruinam ex pari paraturi. Alij verò, tertia pars Angelorum cecidit, quando Draco tertiam partem stellarum traxit Apoc. 12. Beati verò non sunt tertia pars hominum: Multi enim velati, pauci electi: &, Arcta via est quæ ducit

Dionys. Ireneus. Sit ne motus Angelorum inferiorum quam hominum.

August.

58.